

Brașov, 31 Octomvre st. v.
Dua de Duminecă, 8 Noemvre,
a fost aniversarea bătăliei de pe
Muntele alb (8 Noemvre 1620), în
urma căreia regatul Boemiei și-a
perdut cu totul neatârarea sa.
Din incidentul acesta foile cehe
au scrisu articuli retrospectivi, ér
tinerii universitari cehi din Praga,
în număr de peste 500, făcură o
escursiune pe Muntele alb, unde
ținură discursuri înflăcărâte, reamintindu-și acea și fatală pentru
Boemia și poporul boem.

Organul principal al Cehilor tineri, „Narodni Listy”, se folosește de acestu privilegiu spre a face o critică aspră a politiceii ce au urmat-o Cehii dela înființarea dualismului încôce până la subsemnarea punctațiunilor din Viena.

Și ziua de 8 Novembre 1871, esclama numita fôia, a fost o și nenorocôsă pentru poporul boem, căci acesta și (ziua căderii ministeriului Hohenwart) i-a îngropat speranțele din nou reînviat.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte de așa numitele „articule fundamentale”, ce le proiectase la 1871 guvernul Hohenwart, care cerea încoronarea împăratului ca rege al Boemiei și deplina egală îndreptărire a națiunei boeme.

Fôia numită impută partidei lui Rieger, care a condus pe atunci afacerile națiunei boeme, că n'a știut să și caute aliați cu ajutorul cărora ar fi putut să realizeze articulele fundamentale și că n'a intrat atunci în parlamentul central când lor și acțiunei lor inaugurate ar fi fost asigurată o majoritate de două treimi.

Tôte aceste — dice „Narodni Listy” — nu s'au întâmplat. Poporul boem a tolerat și a suferit mai departe neajunsurile și relele, ce au venit asupra-i și s'a

răzimată pe nobilimea sa istorică și pe credința ei cătră dreptul public boem. Și care a fost rezultatul? După ce deputații cehi, cari la 1879 au intrat în parlamentul central (Reichsrath), au servit acolo timp de doisprezece ani guvernului, cei din Viena nu vor să știe nimic de dreptul public boem, ér Cehii bătâni subscrieră în cele din urmă punctațiunile pactului ceho-german delă Viena, pe cari numita fôia le consideră ca o renunțaiune la dreptul public.

Se înțelege, că critica aspră a organului Cehilor tineri este combătută de cătră foile celeilalte partide. Aceste întrebă pe conducătorii Cehilor tineri, că ce au dobândit ei de când au învinsu la alegerile pentru parlamentul central? Le-au succesu — dicu ele — să bată pe deputații cehi bătâni, dér totodată au nimitit vechea majoritate în parlamentul vienesu; reprezentanții boemi sunt ași isolați și conducătorul lor declară, că nici dreptul public, nici egala îndreptărire nu-o vor putea dobândi până ce vor fi în viață, ci poporul va trebui să și ajute însuși.

Adevărul este că înainte cu două săptămâni, cu ocaziunea unei adunări comunale electorale ce s'a ținut în Praga, conducătorul Cehilor tineri, d-lu Dr. Iuliu Gregr, a făcutu o declarațiune cam în sensul indicat. Acastă declarațiune este foarte importantă și de aceea o vom reproduce aici pe larg.

„Trebuie să așim” — dice Dr. Iuliu Gregr — „că delegațiunea noastră nu poate arăta succese. Acesta este adevărat, căci în puținele luni, de când suntem în Reichsrath, n'a fost posibilu de a realiza programul nostru, ba o spun sinceru, că n'am spe-

ranță, că lă vom putea realiza curându, eu cel puținu anevoiă voui mai trăi atâta. Programul nostru are să-o esecute numai poporul boem; dér acestu popor trebuie să fiă cu totul altu, decât este aș, acestu popor trebuie să se organizeze în opozițiă energetică, cum nu s'a mai vedut la noi. Poporul nostru, în fine, trebuie să rumpă vechia politică politică tradițională a Austriei, ca cei din Viena se amble cu elu altfelu, decâtu amblă aș.”

CRONICA POLITICĂ.

— 31 Octomvre, (12 Nov.)

— În ședința dela 10 Novembre a parlamentului austriac, deputatul ceh Tilsner se plânse în contra armatei dicându, că acesta germanizează; ér deputatul Herold ceru, ca în armată să se respecte naționalitatea fiă-cărui popor, ridicându tot-odată acuse și în contra actualului sistem de pedepsire în armată. La această răspunsu ministru Welsersheimb dicându, că nici într'o armată nu este tinerimea mai cuviincios și mai bine tractată, ca în armata austro-ungară. Cătră pentru naționalități, de aceea, pe cât se poate, se ține sémă în armată; deosebirea armatei însă după naționalități ar însemna atâta, câtu nimitirea armatei comune, pe care fiă-care naționalitate trebuie să o considere ca un bastion de apărare, în care se frânge ori ce patimă de partid, ce trece până la estremu. Agitarea continuă a cestiunei armatei, poate să periclitizeze chemarea armatei ca armată comună, și decă lucrurile ar merge până la sfârșit, rezultatul ar fi, că ne-am pomeni cu o jumătate duzină de armate de naționalitate, ba poate încă și mai multe, cari ar fi gata de-a sări una asupra alteia, dér o armată care să apere interesele comune ale monarchiei și care singură asigură esistența fiă-cărui popor — nu am avé. Din aceste considerații ministrul se rógă, ca armata să fiă crutată și nimenea în contra ei să nu agiteze.

— La Petersburg a apărut o broșura asupra armatei austriace, scrisă, după informațiile diarelor vieneze, de baronul Kaulbars, fostul atașat militar rusesc în Viena, sub pseudonimul Mödders. Broșura, de 242 pagini, caracterizează în generă armata austriacă în vorbele că: e un organism puternic, care s'ar arunca unită asupra ori-cărui dușman, câtu timp victoria i-ar rămâne credinciosă. Armata de aș nu mai este cea din anul 1866. Infanteria, în casu de mobilizare, ar fi gata de luptă în ziua a cincea, artileria și trupele de geniu în ziua a șeptea, ér cavaleria deja a doua și. Tôte organizațiile din spatele armatei ar putea să intre în luptă deja în ziua a noua. Trebuie să se recunoscă, continuă broșura, că armata austriacă în starea în care se găsește actualmente merită unul din locurile cele dintăiu printre armatele europene. Ea este un contrar serios și unul din elementele de căpeteniă pentru rezolvarea cestiunei internaționale. În deosebii laudă d. Kaulbars artileria și corpul ofiteresc. Corpul ofiteresc austriac, dice elu, este sigur, bine pregătit și muncitor. Nu mai un astfelu de corp ofiteresc poate explica starea mulțumitoare a armatei, cu totă diferența elementelor naționale.

„Correspondența politică” dice, cu privire la călătoria Regelui Carolu, că întregă România se simte mândră și onorată de promisia strălucită făcută suveranului său la Monza și la Potsdam. Recepțiunea ce s'a făcutu Regelui Carolu din partea regelui Umberto va avé de efectu de a strânge înoă mai mult legăturile, cari unesc pe cele două popore și pe cele două familii regale. Visita regelui Carolu la imperatul Germaniei va avé rezultate care nu se potă prețui. Interesul ce împăratul a manifestat pentru România și dreptatea dată silințelor sale, va încurajia pe tinerul regat de a persista în munca sa pacinică și în politica sa înțeleptă precum și de a da ca și în trecut cel-lalte state balcanice exemplul ordinei și alu cinstei.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(2)

Cerșitorea dela Ponts des Arts.

Novelă de Wilhelm Hauff; trad. de Cornel Scurtu.

3.

Și se întâmplă; în ziua următoare abia se deschise galeria, când și intră Don Pedro de San Montanjo Ligez, cu pași apăsați și mândri, și trecu pe dinaintea șirului celu lungu al tablourilor spre camera aceea, unde era tabloul dămei cu pălăria cu pene. Se supără, că loulu dinaintea tabloului e deja ocupat, că de ce nu putea singur și în tăcere să examineze chipul trăsura de trăsura, cum ar fi făcutu bucurôs. Unu tineru sta înaintea aceluia, ilu privia lungu, pași lângă ferestră, privi afară la cursul norilor și apoi veni érăși înaintea tabloului. Ilu supără ceva pe bătânu domn, dér totuși trebui să rabde.

Și făcu de lucru pe la alte tablouri, dér cuprinsu de gândul la damă, întorcea în fiă-care momentu capul, pentru ca să vedă, că ore tinerul încă nu s'a depărtat, dér acesta sta ca unu zidu, și părea cufundat în meditațiune. Spaniolul tuși, pentru ca să-l deștepte din

lunga sa visare, acela visa însă mai departe; elu făcu puținu șgomotu cu piciorul, tinerul se uită în juru dér ochii săi frumoși trecu repede peste bătânu și apoi se așintiră érăși asupra tabloului.

„San Pedro! San Iago di Compostela!” murmură bătânu. „Ce diletant uricôs și prost!” Năcăjitu părăsi elu camera și galeria, căci simția, că astăci necasul și supărarea ia răpitu ori ce plăcere. Mai bine aștepta!

În ziua următoare galeria a fost închisă, și astfel elu trebui să aștepte 48 de ore lungi, până când se potă vedé érăși tabloul, care-lu interesa în gradu atâtu de mare. Mai înainte de a termina clopotele bisericeii să bată 12 ore, elu se și urcă grabnicu pe trepte, intră în galeria, și apoi în odaia bine cunoscută, elu nemerise tocmai bine! Era celu dintăiu, era singur, putea să privească în tăcere tabloul.

Privi multă vreme asupra dămei și pe încet, i-se umplură ochii de lacrimi; își sterse cu mâna genele sale cărunte: „O, Laura!” șopti elu. Atunci pătrunse unu suspinu la urechile sale, se întorse înspăimântat, tinerul de a-

lalta-eri sta érăși aici și privia tabloul. Supărat, că a fostu întrerupt, făcu cu capul unu complimentu fugitiv, tinerul mulțami ceva mai amabilu, dér nu mai puținu mândru ca Spaniolul. Și de astă-dată voi acesta să aștepte pe vecinul său; dér înzadart, elu vedu spre grôza sa, cum acesta luă chiar unu scaun și se puse la cățiva pași departe de tablou, pentru ca să-l privească cu comoditate și mai cu atențiune.

„Obraznicul”, murmură Don Pedro, „cred, că voesc să și bată jocu de pèrul meu căruntu.” Elu părăsi sala și mai năcăjitu ca eri.

În anticameră se întâlni cu unul din proprietarii galeriei, îi mulțami pentru plăcerea, pe care i-o procură colecțiunea, dér nu se pută reține, să se jeluască încâtva asupra tinerului conturbatoru de liniște.

— Domnule B. dice elu „d-ta ai observat, poți, că cu deosebire unu dintre tablourile d-tale mă interesază foarte mult, are o însemnătate pentru mine, pe care nu și-o potă explica. Am venit de atâtea-ori, de câte-ori mi-ai făcutu posibilu acesta, pentru-ca să vedu tabloul, m'am bucurat foarte mult, că

l'am putut vedé neturbat, fiindcă de obicei mulțimea nu prea sta multu acolo — închipuesce-ți, unu tineru réutacôs m'a spionat, și vine, de câte-ori vinu și eu, și rămâne, în necazul meu, ore întregi înaintea acestui tablou, care nu-lu împortă de loc!”

Domnule B. surise; căci prea bine își închipuia, cine l'a conturbat pe bătânu.

— „Acesta din urmă nu i-o iau în nume de réu,” răspunsu elu, „se pare, că și pe tinerul ilu privesce mai de aproape acestu tablou, căci nu e pentru prima-dată, că-lu privesce atâtu de lungu.”

— „Cum așa? Cine e omul acela?”

— „Este domnule de Frôben”, continuă elu mai departe, „care petrece aci de cinc șase luni, și din ziua, în care a vedut pentru prima-dată acelu tablou, alu dămei cu pălăria cu pene, vine ca și d-ta, în fiă-care și la această oră, pentru ca să privească tabloul. Vedă așa-déră o-lu puținu, că trebuie că are interesu la tablou, fiindcă de mult ilu cercetază.”

— „Domnule! Șese luni?” esclama bătânu. „Nu, în inima mea i-am fă-

SCIRILE ȚILEI.

— 31 Octomvre (12 Nov.)

Congresul de pace, după cum se telegrafiază din Roma, s'a deschis astăzi după amiază la 1 ora în Capitoliu.

Academia română va ține o ședință publică Vineri, în 1 Noemvre, în care eminentul profesor Nicolae Ionescu va oti o conferință asupra „Grăului româncilor” (Grisonii din cantonul XXII al Elveției).

Planul catedralei, ce se va zidi în București, a fost trimis Metropolitului primat, ca să-l supună și examinării membrilor Sântului Sinod.

Esposiția regnicolă ori universală? Această este întrebarea, ce preocupă astăzi toate straturile patriotismului maghiar. E vorba, ca cu ocaziunea serbarilor milenare să se aranjeze o esposiție în Budapesta, der nu se pot „patrioții” hotărî, că ce fel de esposiție să aranjeze: regnicolă ori universală. Unii se mulțumesc cu una regnicolă, er alții, mai încrezuți în forțele „națiunii”, stăruiesc pentru arangierea unei esposiții universale. Camera comercială și industrială din Budapesta s'a pronunțat mai mult pentru o esposiție regnicolă, der contele Zichy Jenő, dela care a emanat ideea, luptă și e hotărîtă a lupta din toate puterile pentru a mijloci să se aranjeze o esposiție universală, „căci — dice el — dacă noi vom renunța dela această, mâne-poimâne vor primî Bucurescii ori Constantinopolul oferte pentru arangierea unei esposiții universale, cari vor și arangia-o și se pôte încă, că o vor arangia tocmai în timpul când noi ne vom delecta în esposiția noastră regnicolă, se înțelege, fără de nici un folos.” Această este spaima, care-l face pe contele Zichy să pledeze cu atâta foc pentru arangierea unei esposiții universale, fără a mai ține seamă de marile cheltuieli, ce reclamă o astfel de esposiție din partea statului, în a căruia socoteli vor ei s'o aranjeze.

Primatele Vaszary ca Kulturgyletist. Foile unguresci aduc soirea, că Claudiu Vaszary tocmai în ajunul numirei sale ca primat s'a înscris între membrii fondatori ai Kulturgyletului unguresc de dincolo de Dunăre, plătind suma de 1000 de florini. Această intrare oficiasă în tagma maghiarisatorilor a fost așa-dără un fel de purgatoriu, prin care a trebuit să treacă părintele Vaszary pentru a pute fi înălțat la demnitatea de primat. Nu mai încap

asa-dără nici o îndoială, că și noul primat este un bărbat de „bună speranță.”

Bugetul Consistoriului metropolitan din Sibiu pentru anii 1892, 1893 și 1894 s'a statorit în ședința dela 12 (24) Octomvre c. a congresului național bisericesc cu următoarele sume anuale: 1) Salarul secretarului metropolitan 1200 fl., 2) Adaus personal la salariul secretarului metropolitan ca adaus de funcț. 800 fl., 3) Remunerație pentru casar și controlor 1000 fl., 4) Remunerație pentru fiscal 200 fl., 5) Salarul unui scriitor 600 fl., 6) Chiria pentru localul secretarului și a casei 300 fl., 7) Spese de cancelaria, lemne, luminat și tipărituri 300 fl., 8) Remunerație unui servitor 120 fl., 9) Diurne și spese de călătorie pentru membrii consistoriali 860 fl., 10) Procurarea de mobile 100 fl., 11) Spese neprevăzute 100 fl. Total 5580 fl.

Cabinetul lui Pașoi, după cum scrie „Novi List”, își va da demisiunea și Vucic va primi construirea noului cabinet.

Musica regimentului de infanterie Nr. 32, va da un concert Duminecă în 15 Noemvre în sala hotelului central Nr. 1. Programa este următoarea: 1) Kreuzer Ouvertura la opera „Das Nachtlager in Granada.” 2) F. Lehar jun. „Elfen-tanz” concert waltzer. 3) F. Liszt: „I Rhapsodie hongroise.” 4) E. Waldteufel: „Amour et Printemps” Vals. 5) C. Siede: Poutpourri din opera lui Offenbach „Orpheus.” 6) Fr. Klein: „Suvenir de Mehadia.” Fantasia românească. 7) Fr. Sommer: „Wanderbilder” mare poutpourri. 8) I. Bayer: „Tanz der Blumenmädchen und Condottieri” din baletul „Rouge et noir.” 9) A. Sullivan. Divertissement din opereta „Micado.” 10) E. Hamm: Amintire la „Richard Wagner.”

Țarul și Țarina și-au serbat Lună în Livadia nunta de argint. Cu acest prilej în biserica castelului din Livadia s'a celebrat un serviciu divin, la care a luat parte familia imperială și mai mulți oșpeți și notabilități. După serviciul divin s'a dat la palat un dejun la care au luat parte toți membrii familiei împărătesci și însoțitorii lor. Cu această ocaziune s'au oferit părechi imperiale jubilar nenumărate daruri, adrese, poezii, compoziții musicale și altele. Toți cei ce au felicitat pe iubiri, și-au înscris numele în albumul din palat.

Despre colera din Asia se scrie „Co-

respondenței politice”, că în Damasc epidemia continuă a băntui. Săptămâna treoută au fost 200 de casuri de bolă și 90 de morți. Cordone s'au pus între Damasc și Beyrouth. La Aleppo și Orfa epidemia a dispărut.

Discursul ministrului-președinte di Rudini.

În 9 Noemvre a sosit ministrul-președinte italian di Rudini în Milan, însoțit de ceilalți miniștri și vice-secretari de stat. În sala cea mare a teatrului Scala, a ținut densus un important discurs politic, în prezența unui public numeros și ales.

Din acest discurs al lui Rudini atragem următoarele:

Ministerul a fost chemat să resolve cesiunea financiară, programul său îl formeză reculegerea economică și restaurarea finanelor cu ori ce preț.

Ministrul președinte declară, că el s'ar retrage, dacă ar fi necesitate a face nouă datorii. S'au cruțat aproape 50 milioane în curs de doi ani, cu privire la cheltueile militare; der guvernul n'ar pute lua asupra-și responsabilitatea pentru economisările, prin cari s'a micșorat puterea de apărare a țării.

Rudini continuă apoi: Prin negocierile asupra tratatelor comerciale am ținut, să nu păgubim industria noastră și să promovăm esportul produselor noastre agricole. Din asemenea principii porcede și tratatul încheiat deja cu Germania și vor porcede și tractatele ce vom în curând a le încheia cu Austro-Ungaria și cu Elveția.

Apoi dise verbal următoarele: „Pacismul, care câte odată ia o atitudine amenințătoare, e avisat aici între marginile unei puteri spirituale, și adecă nu numai prin lege, pe care nimenea nu o pôte vătămă, fără a fi nepedepsit, ci și prin aprobarea aproape unanimă chiar și a acelor, cari se dau de cei mai evlavioși. Politica bisericească acum tradițională, care a contribuit la onora și la puterea regatului Italiei, va fi susținută cu strictețe în vigore, er incidentele regretabile, ce le-au provocat un număr mic de orbiți, să nu ne abată din calea noastră. Noi nu vom aduce în discuțiune constituirea regatului din cauza unor lucruri atât de neînsemnate. Nu vom ataca neschimbata și organica lege de garanție, a cărei oportunitate și corectitate e dovedită prin o îndelungată experiență. Italia nu va vătămă respectul convenit față de libertatea conștiinței și toleranța religioasă, cari la noi totdeauna au fost respectate cu onore. Cetățenii întregii lumi

pot fi siguri, că aceste stau sub scutul legilor noastre, ei pot veni în ori ce timp la Roma, să aducă omagii lor papei, căruia noi, în sentimentul țării noastre actuale și a viitorului sigur, îi putem garanta fără temă cea mai mare libertate și totdeodată îi putem arăta onorurile unui suveran.

În Africa, continuă ministrul, ni-se impune precauțiune, de a nu ne lăsa într'o politică aventuriasă.

Rudini continuând dise apoi: „Cu o armată puternică, cu o flotă puternică și cu aliați credincioși suntem în pozițiune de a ne păstra independența față de ori ce atac. Der puterea acesta trebuie ca să potențeze simțul nostru de responsabilitate și Italia trebuie să-și îndrepte influința sa într'acolo, pentru ca să pôte fi în stare, ca cu atât mai mult să întărească și să asigure pacea. Sper, că Dumnezeu nu va concede, ca să vină un războiu asupra Europei. Cred firm și iau asupra-mi chiar și garanția, că monarhii sunt conduși de spiritul unei mari moderațiuni și înțelepciuni. Prea grea ar fi în adevăr răspunderea, ce ar lua-o asupra-și provocând un războiu sângeros, căci chiar și o victorie garantată și o glorie de război asigurată, n'ar pute să echivaleze nemărginitele pagube ale unui războiu. O lungă experiență ne arată de altminte, că alianțele din epoca noastră, cari se întemeiază pe legături dintre popore, nu pot folosi unui alt scop, decât aceluia al propriei apărări, asemenea dovedesc o experiență nu prea scurtă, că scopurile de pace ale acestor alianțe s'au atins în adevăr. Prin reînnoirea legăturilor noastre cu Austro-Ungaria și Germania, crede guvernul regesc a fi întărit o stare de lucruri, care este aptă pentru deșteptarea acelei politici de reculegere, de care avem lipsă cu deosebire spre a ține cheltueile de război între margini modeste...

Italia trebuie să-și recâștige independența sa economică și financiară. Numai de o mică încordare mai avem lipsă și această independență, fără de care nici o chiar independență politică n'are preț, va fi pentru totdeauna câștigată. Tare în simțul dreptului nostru, fără de idei ambițioase, conduși de dorința susținerii statului quo, mai ales al aceluia în basinul mării mediterane, noi formăm în Europa un element al păcii. Acest simțământ îl are ați totă lumea. Atitudinea noastră hotărâtă personală, care însă se abține de ori ce politică iritătoare ne-a căștigat încrederea aliaților și stăma tuturor marilor puteri, cu Germania și Austro-Ungaria am susținut și am întărit o solidaritate de vederi și de interese, care va lăsa după sine urme

cută o mare nedreptate aceluia, Dumnezeu mi-o va erta! Cred chiar, că l'am tractat nepolitic în supărarea mea. Și este un cavaler, d-ia? — Nu, să nu se dică despre Don Pedro, că a tractat cu nepolitete pe un om străin. Te rog, spune-i — der lasă, îl voi întâlni éráși și voi vorbi atunci cu el.”

4.

În ziua următoare, când se află éráși în galerie și întâlni pe Fröben deja lângă tablou, păși și el într'acolo cu fața amicală; când însă ténérul se dete respectuos la o parte, pentru ca să ofere un loc mai bun bătrânului, acesta făcu un compliment respectuos, salutându-l și dicend: „Dacă nu mă înșel, sennor, te-am vădut deja de mai multe ori înaintea acestui tablou. Și d-tale îți vine ca și mie; și pentru mine este acest tablou interesant și nu pot să mă satură privindu-l.”

Fröben fu surprins prin alocuțiunea acestă; și lui i-a bătut la ochi visele bătrânului înaintea tabloului, el aflase, că cine este acela și după salutarea rezervată și rece de er, nu se aștepta la agrăirea acestă amicală.

— „Mărturisesc, domnule!” răspunse acesta după puțină hesitare, „acest tablou mă atrage mai mult, decât tôte, căci — zace ceva în acest tablou, care este de importanță pentru mine.”

Bătrânul se uită la densus în mod întrebător, ca și când răspunsul acesta n'ar fi în deajuns, der Fröben continuă mai rezolut.

— „E lucru minunat cu operele de artă, mai cu seamă cu tablourile. Pe lângă un tablou trecu mai mult de o miă de omeni, află desemnul corect, admiră coloritul său, der nu se pronunță mai adencu asupra lui, pe când pentru un singuratic are o importanță mai mare; el stă în lăunțuit înaintea lui, nu se pôte despărți de o asemenea prive-lisce, ci se întorce éráși pentru a-o admira.”

„Pôte ai dreptate”, răspunse bătrânul gânditor, privind tabloul, „der eu cred, că această se pôte dice numai despre compozițiile mai mari, despre tablouri, în care pictorul și-a espus mai temeinic ideea sa. Mulți trec pe lângă densus, până când importanța îl privește pe unul, care apoi admiră spiritul profund al artistului. Der

se pôte dice această despre asemenea capete?”

Ténérul se înroși.

— „Și pentruce nu?” dise el zimbund. „Formele frumoase ale acestei fete, nobila frunte, acest ochi gânditor, gura acestă suavă, nu le-a creat artistul cu un spirit profund, nu este ceva atrăgător în aceste trăsuri, că —!”

„O, te rog, te rog”, îl întrerupse bătrânul cu blăndețe; „ce e drept, a fost o persoană frumoasă, care a servit de model artistului, familia are femei frumoase.”

— „Cum? care familia?” esclamă ténérul uimit; el se îndoia despre mintea sănătoasă a bătrânului, și cu tôte acestea se părea, că vorbele bătrânului îi încordază atențiunea în cel mai mare grad.

— „Acest tablou e de sigur curat fantasia, domnule, e cel puțin vechiu de o sută de ani!”

— „Așa-dără și d-ta creși în povestea aceea?” șopti bătrânul; „fă și tu între noi, de astădată l'a înșelat pe posesor agerimea minții sale; cunoscu pe dama această.”

— „Pentru Dumnezeu, o cunoscu?”

Unde e ea acum, cum o chiamă? dise Fröben viu mișcat, apucând mâna Spaniolului.

— „Mai bine ași fi dis, am cunoscut-o” răspunse acesta cu voce tremurătoare, aștindu-și ochii înmuiași de lacrimi asupra damei. „Da, am cunoscut-o în Valencia, acum douăzeci de ani; e mult de atunci! Nu e altoineva, decât Döma Laura Tortosi.”

— „Douăzeci de ani!” repeși ténérul, trist și abătut „douăzeci de ani, nu, nu e ea!”

„Nu e ea?” continuă Don Pedro iritat, „d-ia, că nu e ea? Creși, că pictorul a scos din creierii săi aceste trăsuri? Totuși nu voescu să fiu nedrept, a fost un bărbat harnic acela, care a zugrăvit-o, pentru că colorile sale sunt adevărate și fidele, ca și când ar fi vii. Der creși d-ta, că un astfel de artist nu a creat cu fantasia sa un alt chip? Nu află, fără ca să cunosci familia Tortosi, că dama această a trebuit să aibă asemănări familiare, trăsături hotărâte și naturale, trăsături, cari nu se găsesc în tablourile fantasiei, ci numai în portretele adevărate? E un portret, și-o spun d-tale, sennor, și pe

durabile. Unele popore au făcutu nu de multu prințului nostru moștenitoru o primire prietinoasă și amabilă, care ne inspiră celū mai viu și sinceru simțu de mulțămire. Bunele nostre raporturi cu Rusia au produsu de o-rëndu în opiniunea publică ceva, ca și un simțu de pace asigurată. Față cu Franca ne-am purtatū necurmatū așa, ca să împărăsiamū suspițiunea și neîncrederea, cari trebuie să fiă delaturate și acou s'au împlinitū așa dîcîndu, prin onorurile ce s'au făcutu în țera noastră vecinā memoriei lui Garibaldi, o dorință, ce o aveamū după aceea cordialitate, care va fi tot-deuna scumpă poporului italianu.

Incheiāndu Rudini dîce, că prin ordine, muncă, păstrare și perseveranță, Italianii vorū putē în ourāndu să ștergă urmele perderilorū din anii ultimi; decă nu-și vorū perde credința în sine și mai înainte de tôte în înțelepciunea regelui, care a fostū și va fi și în viitorū poporului sēu conducătoru, cu care Italia și va continua calea glorioasă, ce a deschis' o întemeiătorulū regatului.

Discursulū acesta alū ministrului-șefedinte a fostū primitū cu viue a-plause, și când dēnsulū părăsi sala teatrului Scala, poporulū ce se afla pe stradă îi făcū ovațiuni furtunoșe.

Foile papale suntū în gradulū celū mai mare iritate din cauza discursului lui di Rudini. Se dîce, că papa va răspunde energicū la acestū discursū în consistoriulū, ce se va ținē în luna lui Decemvre.

„Plāngerī valache.”

„Erdélyi Hiradó” voindū să răspundă la articolulū de fondū din Nrulū de duminica trecutā alū dîrului nostru, scrie următoarele:

In Nrulū de alaltă-erī alū „Gazetei”, d-lū Dr. Aurel Mureșianu, într'unū articolū destulū de lungū și „făcutū” binisorū după chablon, se plānge teribilū în contra „tirāniei maghiare.” La scrierea acestui articolū a datū ansă afacerea Valachilorū din Sătmarū. De multeor amū mai amintitū, că ultraștii Valachi nisusecū mai alesū prin înființarea reuniunilorū și a societățilorū să răspāndescă ideile romāne, și de aceea, unde se află numai vr'o de ce—cinci-spre-dece inși, îndată facū o societate de lectură, casină, ca ascundēndu-se în ele, să potā împreună arunca cu petri în ideia de statū maghiarū și în societatea maghiarā.

După „Gazeta”, femeile valache din comitatulū Sătmarului ar fi înaintatū încă înainte de mai mulți ani nisce (holmi) statute la ministrulū de interne,

care însă nu voescē să le întārescā. Acouă mai departe scriitorulū articolui — acouă deja nu pe ministrulū, ci pe comitatulū Sătmarū, „că acesta tôte le face ca se asuprēscā pe locuitorii romāni și să-i desbrace de naționalitatea lorū”. După acestea continuā:

„Nu sēmānă aceste casuri, ca ou cu ou, cu acela, când tinerimea studiōsă din Clușiu a voitū se înființeze la anulū 1889 „Minerász” (vrē se dîcă „Minerva”) în loculū societății disolvate „Julia”.

După acestea se nepāstuesce asupra proiectului de lege pentru Kisedovuri, care — după dēnsulū — face acea încercare de forță desperatā, de a desbrāca de naționalitatea lorū pe copiii dela trei până la șese ani. Aceste tôte mai mergū cum mergū. Grosulū însă urmēzā după acestea.

D-lū Mureșianu face acea descoperire, că politicianii romāni și în generalū Romānii suntū considerați de Maghiari ca inimizii țerei și ai națiunei și de aceea pretutindenea tindū a-i ținē pe Romāni în frēu prin mēsurī aspre și violnice. După cele ce le cetimū în articolulū sēu, cu deosebire încheierea este de așa desfășuratā, încātū nici nu voimū se o reproducemū, deore-ce numai i-amū năcāji pe cetitorii nostri; dēr trebuie să-i dāmū dreptate acestui pasagiū: Da, trebuie să-i considerāmū de inimizii țerii și ai națiunei nostre pe astfelū de politici, cum e și D-lū Mureșianu, cari întrebuintēzā tōtā ocaziunea, ca în contra unei țeri ai cărei cetățeni suntū, să agiteze și să-și ducā poporulū în erōre.

Di de dî stau înainte totū cu mai multe acuse nedrepte și nerușinoșe; voescū, ca să le deschidemū terenū agitārilorū lorū, ba cerū ca încă se i-le mai și „sanționāmū” în modū oficiosū. ....Probeze numa On. d-lū scriitorū alū articolului se vor-bēscā în România în tonulū acesta în contra legilorū țerii, și-lū asigurāmū, că d'adoua-ōrā nu i-s'ar da prilejū să mai facā astfelū de declarațiunī.

Prima datorință a fiă căru cetățēnū din țera este, să respecte legile țerii, să respecte acele legi, pe cari a juratū însuși Majestatea Sa „celū dintāi omū maghiarū” și le respectā și face să se respecte de toți supușii sēi. Celū ce nu lucrēzā astfelū, celū ce outēzā să defaime legile sancționate, acela nu-și împlinesce cele mai sfinte datorințe de cetățēnū, așadērā nu pōte fi consideratū în rēndulū cetățenilorū cinstiți. Așa se vede, că nu voescū să o înțelēgā acēsta acei omeni, ale cărorū plāngerī afectate dî de dî devinū totū mai revoltātore, totū mai îndrāznețe.

Dēu, ar fi timpulū, ca auctoritatea competentā să-i învețe odātū omenīā și respectū față de lege.

Amū reprodușū articolulū fōiei clușiene pentru ca să se vadā dintr'ēnsulū, cātū de greu le vine chiar și șovinștilorū celorū mai îndrāzneți încercarea, de a lua în apărare o causā nedreptā, cum este cauza maghiarisării violente. „Erdélyi Hiradó” nu pōte răspunde nimicū la punctele de căpeteniā ale acușățiunei nostre și de aceea îndrugā la irase gōle și la insinuārī rēutācioșe și fără de nici unū înțelesū, numai și numai ca să potā ajunge la conclusiunea în care amenință cu procurorulū.

Și apoi totū se mai mirā cei dela „Erdélyi Hiradó”, că vorbimū de „despotismū la culme”, când nu pōte omulū să scrie cātēva rēnduri fără ca d-lorū să nu strāge după intervenirea auctorității „competente”, adecā—a forței brutale.

Literaturā.

A apărutū:

Istoria unui țințarū, de Constantinū de Stamat-Ciurea, membru alū institutului literarū din Parisū, alū inst. de belle arte din Viena și alū inst. sciințificū din Moscova. Cernauți, 1891. Editura autorului. — Tipografia lui R. Eckhard. Formatū 8° micū în 38 pagini. Prețulū 20 cr. sēu 50 bani. Se vinde în folosulū „Școlii romāne” din Suceva.

CUNUNIA. Duminecā, în 3 Novembre v. c., la 4 ore p. m., se va cununa în biserica Sf. Nicolae din locū dra Elena I. Niculau din Brașovū cu d-lū Ioanū Rusetti din Galați. — Sincerile nostre felicitāri!

DIVERSE.

Diaristica persianā. Istoria diaristicii persiane nu este tocmai vechiā. Ea a fostū întemeiatā de șahulū Nazr-Eddin, care în nisce însemnārī ale sale aratā în următoarele cuvinte motivulū, care l'a îndemnatū să întemeeze presa persianā: „Pe stradele Parisului”, dîce elū, „am veditū adese-ori pe vizitii stāndū pe caprā și cetindū diare și atunci mī-a venitū în minte, că cetitulū cu diligență abate cugetarea omenilorū sēracti dela gândirile rele. Am hotāritū, ca să căștigū și poporului meu acēstā binefacere și l'am făcutū atentū pe marele vizirū, ce era cu mine, ca în Teheran să-mī aducā aminte lucrulū acesta.” După acēsta șahulū îndatā ce s'a reintorsū în imperiulū sēu, a constituitū unū „ministerū de pressā”, a căruia îndatorire era ca să întemeieze diare. Astādī se aflā în

Persia mai multe diare politicoe cotidiene și o revistā sēptēmānalā ilustratā; ba se aflā în Persia și unū dîrū clericalū care face propagandā pentru reintōrcerea locuitorilorū la islamulū lorū originalū.

Desvoltarea orașului Chicago. Nu esistā orașū în lume, ba nici în cursulū istoriei nu s'a ivitū unū orașū, care în timpū de cātēva decenii să se fi ridicatū, așa-dîcōndū din nimicū, la rangulū unui orașū dintre cele mai de frunte în lume. În 1833 Chicago consta din 175 de case cu 550 de locuitori. În 1850 numărulū locuitorilorū ajunsese la 30,000, în 1860 trecuse peste 100,000, în 1870 numărulū locuitorilorū sēi era de 300,000; cu de ce anī mai tārdu o jumētate de milionū, ēr în 1890, cu ocaziunea ultimei numerotārī a populațiunei, numărulū locuitorilorū orașului Chicago ajunsese la unū milionū și 200,000. Cea mai mare parte dintre acești locuitori suntū streini; a treia parte din ei suntū Germani, a cincia parte Irlandezi, ēr ceilalți suntū imigrați de prin Scandinavia, Polonia, Rusia, ba chiar și din Ungaria. Din statistica orașului Chicago mai e de interesū și împrejurarea, că numărulū bărbāțilorū întrece pe alū femeilorū cu 80,000.

O sărutare — coram publico! Unū casū rarū s'a întēplatū în zilele trecute într'o casinā din Esseg, în decursulū pauzei între actele unei reprezentațiunī teatrale. Despre acestū casū scrie următoarele unū martor ocularū în dîrulū „Drau”: Vizitatorilorū teatrului li se oferī, după finea actului primū, o scenā, care a făcutū mare senzațiune. Domnulū Lazo B., șeđū între două fete fumōse, și privirea încāntātore a uneia, și statura sveltā a celeialalte, îl făcū în contra obiceiului sēu, să nu-și părăsēscā între pauze loculū. A fostū ființa fārmecātore a vecinei sale, domnișōra Pauline C., sēu pōte vre-unū rēmășagū, destulū, că numitulū erou aplicā o sērutare pe buzele purpurii ale domnișōrei, în prezența publicului din salā. Domnișōra Paulina, în primulū momentū fū consternatā de acēsta „ne mai auditā obrāznicīā” — după cum se exprimā ea, și domnulū B., aflā de bine, ca să o ia la sātētōsa cātū mai în grabā și fapta acēsta se o lasē în sarcina judecāții publicului. După cum suntemū informați, gluma acēsta va veni înainte justiției, fiind-cā domnișōra sārutatā are de gândū să acuse pe atentatorulū ei.

Proprietarū:

Dr. Aurel Mureșianu.

Redactorulū responsabilū interimalū:

Gregoriu Maiorū.

Dumneșeulū meu, nu e altulū, decātū alū dōmnei Laura, pe care am vedit' o acou două-deci de ani în plăcuta Valencia.”

„Stimatulū meu domnū”, răspunse Frōben, „sunt asemēnārī, asemēnārī înșelātore; adese-ori crede cineva, că a întâlnitū pe unū amicū vorbindū, într'unū costumū vechiu și curiosū, și decā întrēbā, i se spune, că este vre'un strămoș din rēboiulū de trei-deci de ani, sēu pōte unū străinū. Concredū și aceea, că acestū tablou are așa numitele trāsuri familiare, că sēmēnā cu drāgālașa Donna Laura, dēr acēstū tablou, acēsta e vechiu, și celū puținū atātū se scie din registrele și din cărțile bisericesci, că a atērnatū în biserica Magdalena din K. deja o sutā cinci-deci de ani; elū a ajunsū în bisericā prin o donațiune făcutā din întēmplare, ēr nu prin vre-o comandā, și după tōte indicāriile, a fostū zugrāvītū de pictorulū germanū Lucas Cranach.”

— „Atunci satana sē-mī ia ochi!” strigā Don Pedro necājītū, ridicāndu-se repede și luāndu-și pālāria. „E o operā a iadului, voescē să mă arunce acēstū tablou la dîle de bētrānețe, în durere și amārāciune.” Bētrānului îi curgeau lacrā-

mile, când părăsi cu pași repeđi și rēsunătorī galeria.

5.

Dēr ou tōte aceste, nu fū pentru ultima-datā aici. Frōben și elū se întēl-nirā încă de multe-ori înainte tabloului și bētrānului din ce în ce lū iubeamī tare pe Frōben, din cauza judecāții sale modeste și hotārite, din cauza educațiunei sale, a cunosciințelorū sale și din cauza tactului sēu finū socialū. Bētrānului era strēinū în acēstū orașū, elū se simția isolatū, totuși nu era misantropū, încātū să nu fi statū de vorbā șeu omenii. Astfelū se întēmplā, că elū pe neobservate se alipi de Frōben, căci acēsta atrāgea și prin aceea, că împār-țea cu dēnsulū unū sentimentū scumpū, adecā iubirea față de acēlū tablou. Așa se întēmplā, că elū bucurōsū inșoțea pe tinērū în preumblārile sale, că de multe-ori îl invita pe acēsta să-i ținā sēra societate. Intr'o sērā, când sala de māncare dela hotelulū „Regele Angliei” era plinā de oșpeți și împrejurulū amēndurora se aflau oșpeți strēini, ei se simțirā împiedecați în conversațiunea lorū intimā și Don Pedro dîse cătrā junele sēu amicū:

— „Sennor, decā n'ai promisū vre-unei dame, că vei petrece sēra acēsta în societatea ei, sēu deocā nu te lēgā altā p-omisiune, atunci te invitū în odaia mea să bemū o sticlā de vinū veritabilū de Ximenes.”

— „Mē onorezi forțe multū” răspunse Frōben, „nu mē lēgā nici o promisiune, căci nu cunoscū aici nici o damā, și pe lângā aceea aici e obiceiulū ca sēra să cānți pe strade sēu. Sē conversezi la ferēstrā cu iubita, decū cu plăcere te voi inșoți.”

— „Bine, te rogū așteptā încă unū momentū, până când voiu isprāvi cu Diego, și apoi voiu porunoi să te chieме.”

Bētrānului pronunțase acēstā chie-mare cu unū felū de solemnitate, care-i părū lui Frōben de totū curiosā. Acum își aduce aminte, că încă n'a fostū în camera lui Pedro, căci totdeuna se întēl-nirā în sala de māncare a hotelului, totuși din tōte aceste, credea elū, că pōte conchide, că e o deosebitā curtoasie, prin aceea, că Spaniolulū l'a chie-matū la sine.

După unū pātrārū de ōrā apārū Diego, cu două candelabre de argintū, se plecā respectuosū înainte lui Frō-

ben și-lū rugā să-lū urmeze. Tinērulū îl urmă, și observā, când trecū prin salā, că toți oșpeții îl priveau cu curiositate și că șopteau unulū cu altulū. În etagiulū întâiu deschise Diego o ușā cu aripī și făcū semnū ospelui să intre. Acēsta se oprī surprinsū pe pragū. Bētrānului sēu amicū își lepādase fraculū, se îmbrācase cu o jachetā nēgrā cu pārole roșii, și-și încinsese o sabiā cu mānerulū de aurū, ēr o manta stacojiā i atērna pe umeri. În modū solemnū pāși înainte ospelui sēu și-i întiase mână sa uscatā, salutāndu-lū „Fi bine-venitū Don Frōbenio”, dîse elū; „nu te jenēzā acēstā camerā fără podōbā, în cālētōriā după cum scī, nu e ca acasā? Mai frumosū e în sala mea din Lisabona și divanurile mele suntū lucrate în stilū mauricū, dēr șeđi pe acēstā sofā, vinulū d-lui Schwaderer e bunū și veritabilū, șeđi!”

Dîcēndū aceste, conduse pe tinērulū lângā o canapea; masa era acoperitā cu prājiturī și cu sticle de vinū. Diego turnā în pahare și aduse oibrite și țigārī.

(Va urma.)

Cursulu pieței Brașov

din 12 Noemvre st. n. 1891.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Banconote romănesci, Argintă romănescă, Napoleon-d'or, etc.

Cursul la bursa din Viena

din 11 Noemvre a. c. 1891

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Renta de aur, Renta de hârtie, Imprumutul căilor ferate, etc.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Amortisarea datoriei căilor ferate, Bonuri rurale, Despăgubirea pentru dijma de vin, etc.

Nr. 513 1891.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător secundar la școala reuniunii grănițarești din Veștem, comitatul Sibiiului, pre lângă un salariu anual de 200 fl. v. a., apoi cvartir în edificiul celui nou al școlii și lemnele de foc necesare, prin acesta cu termenul până la 15 Noemvre st. n. a. c., se escrie concurs.

Reflectanții au să-și trimită suplicele instruate cu toate documentele prescrise de lege la:

Comitetul administratorului de fondul și școlile de reuniune a foștilor grănițeri din reg. rom. I.

Sibiu, 5 Noemvre 1891.

673, 2-2.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomvre 1891.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, B.-Pesta-Arad-Teiuș, etc.) and rows for stations and train times.

Nota: Numerii încadrați cu linii grose însemnăză orele de noapte.

Advertisement for 'RÉPÁT' mineral water. Text describes its medicinal properties and provides contact information for the administrator, Josef György, in Brașov.